

Kalkulace cen pro vodné a stočné

Ing. Eva Krocová

V Berouně dne 4. 5. 2016

Osnova

1. Právní předpisy pro oblast cen
2. Kalkulace ceny pro vodné a stočné
  - 2.1. věcné usměrňování cen
  - 2.2. pravidla regulace cen
3. Cenová kontrola

1. Právní předpisy pro oblast cen

- ❖ Zákon č. 256/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů
- ❖ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů
  - ❖ Novela k 15.1.2015 - zákon č. 353/2014 Sb.
- ❖ Vyhláška č. 450/2009 Sb., kterou se provádí zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů
- ❖ Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 428/2001 Sb.
- ❖ Cenová rozhodnutí cenových orgánů:
  - Cenové rozhodnutí Ministerstva financí - Výměr MF č. 01/2016, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami
  - Nařízení krajů a obcí - ve vodním hospodářství není převedena působnost na kraje a obce.

2. Kalkulace cen pro vodné a stočné

- ❖ Členění nákladových položek, jejich obsah a podíl při výpočtu ceny stanoví právní předpis Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).
- ❖ **Vyhláška č. 428/2001 Sb.**
  - * Příloha č.19: Výpočet (kalkulace) cen pro vodné a stočné
  - * Příloha č.19 a: Členění nákladových položek
  - * Příloha č.20: Porovnání všech položek výpočtu cen a dosažené skutečnosti

2. Kalkulace cen pro vodné a stočné

Vodné

Úplné vlastní náklady + zisk / vody fakturovaná =
cena Kč/m³ +DPH

Stočné

Úplné vlastní náklady + zisk / vody fakturovaná
odpadní + srážková = cena Kč/m³ +DPH

2. Kalkulace cen pro vodné a stočné

Vyhl.č.48/2014 Sb. příloha 19

Náklady :

1. Materiál (poplatky za odběr vod, převzatá voda, chemikálie, ostatní materiál)
2. Energie (el. energie, ost. energie)
3. Mzdy (přímé mzdy, ost. os. náklady)
4. Ostatní přímé náklady (odpisy, opravy, nájem, obnova)
5. Provozní náklady (poplatky, externí náklady, vlastní náklady-laboratoře)
6. Finanční náklady (úroky z úvěrů)
7. Finanční výnosy (výnosy tržeb-čištění odpad. vod dovezených)
8. Výrobní režie (odpisy provozního majetku, opravy provoz. majetku)
9. Správní režie (režijní náklady na spoje, energie, mzdové náklady)
10. Úplné vlastní náklady
11. Jednotkové náklady
12. ÚVN
13. Kalkulační zisk
14. Podíl kalkulačního zisku z ÚVN (orientační ukazatel)
15. Z položky 13 na rozvoj a obnovu infrastrukturního majetku
16. Celkem ÚVN + zisk
17. Voda fakturovaná pitná, odpadní + srážková
18. CENA pro vodné, stočné
19. CENA pro vodné, stočné + DPH

2. Kalkulace cen pro vodné a stočné

Vyhl.č. 428/2001 Sb.

- ❖ ceny pro předanou vodu pitnou a převzatou odpadní - rovněž dle příloh 19 a 19a, přičemž vyplňování formulářů C až F je účinné od 1.9.2015, jednotkové náklady „sítí“, UV, ČOV, - také od 1.9.2015
- ❖ „porovnání“ ..... kalkulace a skutečnosti dle přílohy č.20 dle nových formulářů je účinné od 1.1.2016, zveřejnění resp. zaslání na MZe do 30.4. - nutno v aplikaci VSVaK, která je k bezplatnému stažení a používání. Aplikace VSVaK je v souladu s přílohou č. 20 vyhlášky č. 428/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádí zákon o vodovodech a kanalizacích, a umožňuje kromě vyplnění dat také jejich kontrolu a následné automatizované odeslání na MZe. Součástí aplikace je i návod pro použití včetně popisu jednotlivých položek.
- * Aplikace plně nahrazuje předchozí aplikaci CV_CVaK. Aplikace VSVaK zachovává kompatibilitu dat, tj. data vytvořená v aplikaci CV_CVaK je možno zobrazit i upravovat v nové aplikaci VSVaK.

2. Kalkulace cen pro vodné a stočné

IS VaK - přenos dat prostřednictvím veřejné webové služby ISDS, úpravy rozhraní pro předávání dat z vlastních aplikací nedistribovaných MZe

- * Leden 2016 - změna způsobu odesílání datových zpráv v rámci **Informačního systému vodovodů a kanalizací „IS VaK“** na Mze dle vyhlášky č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích, v souladu se zákonem č. 181/2014 Sb. o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti).
- * Uživatelé, používající aplikace IS VaK distribuované MZe, musí nainstalovat aktualizované aplikace IS VaK před prvním odesláním datové zprávy v roce 2016. Instalační programy těchto klientských aplikací jsou ke stažení na webových stránkách MZe.
- * Uživatelé, kteří pro předávání dat na MZe používají vlastní aplikaci, musí provést odpovídající úpravy rozhraní pro předávání dat na MZe.

IS VaK - VSVaK - Úpravy rozhraní pro předávání dat z vlastních aplikací nedistribovaných MZe

<https://eagri.cz/ssl/nosso-app/EPO/WS/ISVaK/FileService.ashx>

2. Kalkulace cen pro vodné a stočné

Příloha č. 20 k vyhlášce č. 428/2001 Sb.

Tabulka č. 1								
Řádek	Nákladové položky	Měrná jedn.	Náklady pro výpočet ceny pro vodné a stočné					
			Voda pitná			Voda odpadní		
			Skutečnost	Kalkulace	Rozdíl	Skutečnost	Kalkulace	Rozdíl
1	Materiál	mil.Kč						
1.1	- surová voda podzemní + povrchová	mil.Kč						
1.2	- pitná voda převzatá+odpadní voda předaná	mil.Kč						
1.3	- chemikálie	mil.Kč						
1.4	- ostatní materiál	mil.Kč						
2	Energie	mil.Kč						
2.1	- elektrická energie	mil.Kč						
2.2	- ostatní energie (plyn, pevná a kapalná)	mil.Kč						
3	Mzdy	mil.Kč						
3.1	- přímé mzdy	mil.Kč						
3.2	- ostatní osobní náklady	mil.Kč						
4	Ostatní přímé náklady	mil.Kč						
4.1	- odpisy	mil.Kč						
4.2	- opravy infrastrukturního majetku	mil.Kč						
4.3	- nájem infrastrukturního majetku	mil.Kč						
4.4	- prostředky obnovy infrastrukturního majetku	mil.Kč						
5	Provozní náklady	mil.Kč						
5.1	- poplatky za vypouštění odpadních vod	mil.Kč						
5.2	- ostatní provozní náklady externí	mil.Kč						
5.3	- ostatní provozní náklady ve vlastní režii	mil.Kč						
6	Finanční náklady	mil.Kč						
7	Finanční výnosy	mil.Kč						
8	Výrobní režie	mil.Kč						
9	Správní režie	mil.Kč						
10	Úplné vlastní náklady	mil.Kč						
A	Hodnota infrastruktur.m.podle VÚME	mil.Kč						
B	Pořizovací cena provozního maj.	mil.Kč						
C	Počet pracovníků	osob						
D	Voda pitná fakturovaná	mil.m3						
E	- z toho domácnosti	mil.m3						
F	Voda odpadní odv. fakturovaná	mil.m3						
G	- z toho domácnosti	mil.m3						
H	Voda srážková fakturovaná	mil.m3						
I	Voda odpadní čištěná	mil.m3						
J	Pitná nebo odpadní voda převzatá	mil.m3	9					
K	Pitná nebo odpadní voda předaná	mil.m3						

Tabulka č.2

Kalkulovaná cena pro vodné a stočné							
Řádek	Text	Měrná jedn.	Poznámka	Voda pitná		Voda odpadní	
				Skutečnost	Kalkulace	Skutečnost	Kalkulace
1	2	2a	2b	3a	4a	6a	7a
11	Jednotkové náklady	Kč/m3					
12	Úplné vlastní náklady - ÚVN	mil.Kč					
13	Kalkulační zisk	mil,Kč					
14	- podíl z ÚVN	%					
15	- z ř.13 na rozvoj a obnovu infr.majetku	mil,Kč					
16	Celkem ÚVN + zisk	mil.Kč					
17	Voda fakturovaná pitná, odpadní+srážková	mil.Kč					
18	CENA pro vodné, stočné	Kč/m3					
19	CENA pro vodné, stočné + DPH	Kč/m3					
			Tvorba celkem od roku 2009	Tvorba za rok xxxx	Čerpání za rok xxxx	Tvorba za rok xxxx	Čerpání za rok xxxx
			Čerpání celkem od roku 2009	Vod.	Vod.	Kan.	Kan.
20	Prostředky obnovy infrastrukturního majetku	mil.Kč					

Poznámky:

V řádce 20 a sloupci 2b se uvádí v horním poli stav na účelovém účtu od roku 2009 a dolním poli čerpání od roku 2009. Ve sloupci 3a tvorba finančních prostředků na vodovodech v roce xxxx. Ve sloupci 4a čerpání prostředků na obnovu vodovodů v roce xxxx. Ve sloupci 6a tvorba finančních prostředků na kanalizacích v roce xxxx. Ve sloupci 7a čerpání prostředků na obnovu kanalizací v roce xxxx. Všechny uváděné hodnoty se komentují. Řádek č. 20 vyplňuje vlastník vodovodu nebo kanalizace.

2. Kalkulace cen pro vodné a stočné

Kompetence provozovatele a vlastníka v cenové oblasti

Za kalkulaci cen pro vodné a stočné odpovídá provozovatel (prodejce)
(odchylně u tzv. quazikoncesí - provozovatel fakturuje jménem obce)

- * Při tvorbě kalkulací nelze záměrně podhodnocovat m³ resp. nadsazovat náklady
- * Korekce cen v průběhu roku - aktualizace vstupů
- * Nelze přesouvat náklady mezi jednotlivými kalkulacemi a to ani mezi „vodou“ a „stokou“
- * Nelze tzv. křížové financování (např. nájemné alokuji ve „vodě“, ale čerpám na „stoce“)
- * Obnova a vytváření finanční rezervy na obnovu - viz §8 odst.1 zák. o Vak
- * Tvorba prostředků na rozvojové potřeby - dotace, nájemné, zisk

2. Kalkulace cen pro vodné a stočné

Ochrana odběratele

❖ §36

Vlastník vodovodu je povinen každoročně nejpozději do 30.4. zveřejnit porovnání všech položek výpočtu ceny pro vodné a stočné a dosažené skutečnosti v předchozím kalendářním roce.

Vykázaný rozdíl vyšší než 5% oproti kalkulaci musí být zdůvodněn.

- ❖ Porovnání kalkulační cen pro vodné a stočné se skutečností je vlastník vodovodu nebo kanalizace **povinen zaslat** ve stejném termínu a v elektronické podobě a ve stanovené formě ministerstvu. Obsah a rozsah porovnání stanoví prováděcí předpis (vyhl.č.48/2014 př.č.20) - novelizuje 428/2001 Sb.
- ❖ V případě ,že v předchozím roce bylo zpracováno více kalkulací cen pro vodné a stočné ,zveřejní se všechny kalkulace a ministerstvu se zašle i součtová kalkulace.

2.1. Věcné usměrňování cen

- ❖ Věcné usměrňování cen spočívá ve stanovení závazných pravidel pro kalkulaci a sjednávání cen cenovými orgány (§6 zákona o cenách)
- ❖ Obecné vymezení - do věcně usměrňované ceny lze promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady, přiměřený zisk a příslušnou daň.
- ❖ Zákon o cenách vymezuje ekonomicky oprávněné náklady a přiměřený zisk (§2 odst. 7).
- ❖ Výměr MF č. 01/2016 - další pravidla v členění podle regulovaného zboží.
- ❖ Tento způsob regulace je vhodný zejména v případech, kdy existuje značné množství prodávajících (poskytovatelů služeb) různých vlastnických forem a s různým organizačním uspořádáním na řadě lokálních trhů.

2.1. Věcné usměrňování cen

Ekonomicky oprávněné náklady

❖ §2 odst. 7 písm. a) zákona o cenách - definice

Za ekonomicky oprávněné náklady se považují náklady pořízení odpovídajícího množství přímého materiálu, mzdové a ostatní osobní náklady, technologicky nezbytné ostatní přímé a nepřímé náklady a náklady oběhu.

Při posuzování ekonomicky oprávněných nákladů se vychází z dlouhodobě obvyklé úrovně těchto nákladů v obdobných ekonomických činnostech s přihlédnutím k zvláštnostem daného zboží.

Základem pro posouzení jsou kritéria:

- ✓ Příčinná souvislost s reprodukcí regulovaného zboží
- ✓ Nezbytnost vynaložit
- ✓ Dlouhodobost a obvyklost vynakládání
- ✓ Přiměřenost výše ve srovnání s jinými ekonomickými subjekty

2.1. Věcné usměrňování cen

Ekonomicky oprávněné náklady

❖ Výměr MF č. 01/2016 - Úvodní pasáž části II.

A. Náklady, které zejména nelze uznat za ekonomicky oprávněné (věcné hledisko)

Dispozitivní výčet - co běžně není posuzováno jako ekonomicky oprávněný náklad.

Kontrolní orgán však může po prověření konkrétní situace a s přihlédnutím ke konkrétním podmínkám u kontrolovaného subjektu rozhodnout o neuznání i dalších položek.

Platí pro všechny věcně usměrňované ceny.

Rozlišovat cenové a daňové hledisko.

- neslučovat daňově uznatelné náklady s ekonomicky oprávněnými náklady

2.1. Věcné usměrňování cen

Přiměřený zisk

❖ **Výměr MF č. 01/2016 - Úvodní pasáž části II.**

B. Přiměřeným ziskem je zejména zisk (před zdaněním) spojený s výrobou a prodejem zboží podléhajícího věcnému usměrňování cen určený na pořízení hmotného a nehmotného majetku a pozemků, na zvýšení základního kapitálu, na tvorbu fondů, jejichž tvorba a naplňování je uloženo jinými právními předpisy.

Platí pro všechny věcně usměrňované ceny.

2.1. Věcné usměrňování cen

Přiměřený zisk

- ❖ Pro určení přiměřeného zisku zajišťujícího přiměřenou návratnost použitého kapitálu podle §2 odst. 7 písm. b) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, platí:
  - a) tuto část přiměřeného zisku zahrnuje do kalkulace věcně usměrňované ceny prodávající, disponující hmotným kapitálem i know-how pro výrobu a prodej zboží s regulovanou cenou, a to bez ohledu na formu vlastnictví, organizační členění či model provozování vodohospodářského majetku,
  - b) pokud prodávající zahrne do výpočtu přiměřeného zisku zajišťujícího přiměřenou návratnost použitého kapitálu majetek vlastníka infrastrukturního vodohospodářského majetku, je povinen prokázat, že tento zisk, nebo jeho část, již není vytvářen jiným subjektem, např. v nájemném.

2.1. Věcné usměrňování cen

Přiměřený zisk

❖ Přiměřený zisk zajišťující přiměřenou návratnost použitého kapitálu (PZNK) se vypočítá:

a) pomocí vzorce $PZNK = OPK * WACC + RO$, kde:

- ❖ OPK je celková hodnota kapitálu použitého pro potřeby výroby a prodeje zboží s regulovanou cenou,
- ❖ WACC je míra výnosnosti použitého kapitálu stanovená Ministerstvem financí,
- ❖ RO je hodnota finančních prostředků potřebných a nekrytých vlastními a cizími zdroji podle plnění plánu financování obnovy vodohospodářské infrastruktury v příslušném roce. Tato hodnota může být zahrnuta do přiměřeného zisku zajišťujícího přiměřenou návratnost použitého kapitálu, pouze pokud je v plné výši využita pro plnění plánu obnovy a navíc pouze u společností, které vedle výroby a prodeje zboží s regulovanou cenou jsou zároveň vlastníkem používané infrastruktury. V ostatních případech je jeho hodnota rovna nule.

b) s účinností od 1. října 2016 pomocí vzorce $PZNK = OPK * WACC$, kde:

- ❖ OPK je celková hodnota kapitálu použitého pro potřeby výroby a prodeje zboží s regulovanou cenou,
- ❖ WACC je míra výnosnosti použitého kapitálu stanovená Ministerstvem financí.

2.1. Věcné usměrňování cen

Přiměřený zisk

- * Meziroční nárůst hodnoty přiměřeného zisku celkem (CPZ) zahrnutého do kalkulace ceny za 1m³ vody dodané nebo odvedené musí odpovídat vztahu **$CPZ_{t1} / CPZ_{t0} \leq 1,07$** .
- * Při zpracování kalkulace ceny pro rok 2016 je výchozím obdobím rok 2015. Ve výjimečných případech prodávající před sjednáním cen pro další období může předložit Ministerstvu financí žádost s odůvodněním potřeby uplatnění vyššího nárůstu zisku, který může promítnout do ceny až po vydání souhlasného rozhodnutí Ministerstva financí.
- * Prodávající sestavuje každoročně průkaz o rozdělení celkového zisku.

2.2. Pravidla regulace cen - pitná a odpadní voda

- ❖ **Výměr MF č. 01/2016, část II., (Cenový věštník 12/2015)**
- ✓ Pitná voda dodávaná odběratelům
- ✓ Pitná voda dodávaná do vodovodní sítě pro veřejnou potřebu jiné osobě, než je odběratel („voda předaná ”)
- ✓ Odpadní voda odvedená kanalizací nečištěná a odpadní voda odvedená kanalizací čištěná
- ✓ Odpadní voda převzatá do kanalizace od jiného vodohospodářského subjektu („převzatá voda odpadní“)

Způsob regulace cen = věcné usměrňování
Každý druh zboží - samostatná kalkulace

2.2. Pravidla regulace cen - pitná a odpadní voda

Vodné a stočné má jednosložkovou nebo dvousložkovou formu.

- ❖ **Jednosložková cena** je součin ceny a množství odebrané vody nebo vypouštěných odpadních vod a vod srážkových.
- ❖ **Dvousložková cena** se skládá z pevné složky stanovené v závislosti na kapacitě vodoměru a pohyblivé složky, která je součinem ceny a množství odebrané vody nebo vypouštěných odpadních vod a vod srážkových.

„dvosložka“ - snížení pevné složky na 15 % od 1.1.2015

- ❖ O úhradě vodného a stočného ve dvousložkové formě rozhoduje obec závaznou vyhláškou nebo též nejvyšší orgán právnické osoby, která je vlastníkem vodovodu a kanalizace
- ❖ Pokud je rozhodnuto¹⁾ o uplatnění dvousložkové formy vodného a stočného, může být vyčleněno nejvýše 15 % z celkových ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku pro období pro výpočet pevné složky²⁾.

¹⁾ § 20 odst. 4 a 5 zákona č. 274/2001 Sb.

²⁾ § 20 odst. 3 zákona č. 274/2001 Sb.

3. Cenová kontrola

- ❖ Základním motivem snažení prolínajícího se celou kontrolní činností bude v odlehčenější rovině bezesporu úsilí:
  - kontroly, aby bylo něco nalezeno
  - a kontrolovaného subjektu, aby se nic nenašlo ...

Za základní funkce kontroly lze z ryze oficiálního úhlu pohledu považovat:

- ✓ funkci osvětově výchovnou
- ✓ funkci donucovací k dodržování právních předpisů
- ✓ sankční a s tím spojenou funkci pomyslné psychologické bariéry, jež by měla předem odrazovat kontrolované subjekty od páchání různých „cenových nepravostí“
- ✓ funkci nápravnou
- ✓ funkci zjišťovací a analytickou, poskytující podklady pro potřeby cenové regulace

3. Cenová kontrola

Legislativní vymezení

- * Zákon č. 265/1990 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen
- * Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) - upravující procesní postup
- * Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád
- * Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách

3. Cenová kontrola

Důležitá ustanovení kontrolního řádu

1. Předložení pověření ke kontrole (§4) nebo doručení oznámení o zahájení kontroly jako prvního kontrolního úkonu
2. Práva a povinnosti kontrolujícího (§8 a 9)
3. Práva a povinnosti kontrolované osoby
4. Protokol o kontrole a jeho náležitosti (§12 - označení kontrolního orgánu a kontrolujícího, právního předpisu vymezující pravomoc CKO, předmětu kontroly, kontrolní úkon a den, jímž byla kontrola zahájena a ukončena, kontrolní zjištění, poučení o možnosti podat námitky, datum vyhotovení a podpis kontrolujícího)
5. Námitky (§13) - 15 denní lhůta, lze stanovit i delší
6. Vyřizování námitek (§14)
7. Pokuty za nesplnění povinnosti kontrolované osoby (§15 a 16), do 200 tis. Kč dle (§10 odst.3) nebo do 500 tis. Kč dle (§10 odst.2)
8. Povinnost mlčenlivosti (§20) - upravena i v zákoně o cenách (§12 odst.3)
9. Oprava nesprávností a došetření věci (§21)

3. Cenová kontrola

Hlavní zásady a povinnosti správního orgánu upravené správním řádem s dopadem do kontrolní činnosti

- * Zásada legitimacy a legálnosti (§2)
- * Zásada legitimního očekávání (§2 odst. 4)
- * Zásada materiální pravdy (§3)
- * Postup veřejné správy a její vystupování (§4)
- * Zásada proporcionality (§6)
- * Zásada nestrannosti (§7)

Souhrnně jde o dodržování principu tzv. dobré správy a zásad spravedlivého procesu.

Nerespektování výše vyjmenovaných zásad způsobuje ve finále nezákonnost či nepřezkoumatelnost správních rozhodnutí a má za následek jejich nicotnost! (§77)

3. Cenová kontrola

Průběh cenové kontroly

1. Procesní hledisko - procesní postup cenové kontroly

2. Hmotně právní obsah

- ✓ vymezení kontrolního orgánu
- ✓ kontrolovaného subjektu
- ✓ předmětu kontroly

3. Hlavním leitmotivem kontroly cen vody jsou a vždy budou především analýzy a prověřování kalkulací, a to cen uplatňovaných při prodeji (na trhu).

Děkuji za pozornost

Ing. Eva Krocová

Kontakt : evakroцова1@seznam.cz